

LEDSAGERBEVIS FOR PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Reviderte retningslinjer Gjeldende fra 01.01.2008

1. Formål og målgruppe

Ledsagerbevis er forbeholdt personer som på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke kan delta i samfunnet slik de ville gjort hvis de ikke hadde funksjonsnedsettelse. Ordningen skal styrke den enkeltes muligheter for et aktivt liv, forebygge isolasjon og dermed bidra til økt livskvalitet. Ordningen er ikke beregnet på små barn.

2. Nedsatt funksjonsevne og funksjonshemmende barrierer

Med funksjonshemming forstås et misforhold mellom individets forutsetninger og miljøets og samfunnets krav til funksjon på områder som er vesentlige for etablering og opprettholdelse av selvstendighet og sosial tilværelse. I samfunnet er det mange menneskeskapte barrierer som hindrer personer med nedsatt funksjonsevne fra aktiv deltakelse. En ledsager kan være en hjelp til å overvinne slike barrierer.

3. Ledsagerbevis

Ledsagerbevis er et dokument i form av et kort. Kortet er bevis på at kortinnehaveren trenger ledsager for å bevege seg i og delta i samfunnet. Kortet skal gi ledsager fri adgang til offentlige kultur- og fritidsarrangement samt til offentlige transportmidler. Slik skal den som er avhengig av ledsager slippe å betale to billetter for å kunne delta på arrangementer og reise med offentlig transport.

4. Søknad og tildeling

Ordningen vedtas og administreres av bostedskommunen. Kommunen fastsetter selv prosedyre for behandling av søknad om ledsagerbevis og utarbeider skjema for søknad. Ved innhenting av personlige opplysninger må personvernet ivaretas. Søknaden skal vedlegges passfoto. Kommunen kan be om en vurdering av behovet for ledsager fra lege, offentlig godkjent helseinstitusjon eller kommunens helse- og sosialledelse.

5. Ledsager

Den som har fått tildelt ordningen velger selv hvem som til enhver tid skal være ledsager. Dette kan ofte være venner, familie eller bekjente. Noen vil trenge mer enn en ledsager. Antall ledsagere skal påføres kortet.

6. Gyldighet

Kommunen vurderer for hvor lang tid vedtaket skal gjelde. Gyldighetsdato påføres beviset. Ledsagerbevisordningen gjelder for de aktiviteter, kulturtilbud og transportmidler m.m. som aksepterer ordningen. Ordningen er landsdekkende og kortet kan brukes i alle kommuner over hele landet.

7. Klage

Ledsagerbevis er ingen lovfestet rett, men en frivillig ordning både for kommunen å innføre og for transportører og kulturtilbud å akseptere. Kommunen bør ha et klageorgan for de som får avslag på søknaden.

Merknader til retningslinjene for Ledsagerbevis for personer med nedsatt funksjonsevne

1. Formål og målgruppe

Ledsagerbevis skal gi funksjonshemmede med behov for bistand, samme mulighet som den øvrige befolkning til å delta i samfunnet, uten å måtte betale dobbel pris/inngangsbillett.

Ledsagerbevis er en dokumentasjon på behov for slik bistand.

Ledsagerbevis kan kun tildeles person ved navn, og kan ikke tildeles institusjoner for å benyttes på flere personer etter ønske.

Ordningen skal øke tilgjengeligheten til offentlige kultur- og fritidsarrangementer samt offentlige transportmidler. Med utgangspunkt i den offentlige kulturpolitikken legges det utvidete kulturbegrep til grunn ved forståelsen av begrepet kultur- og fritidsarrangement (herunder idrett og friluftsliv). Ledsagerbeviset skal fungere som et virkemiddel for å forebygge isolasjon og derved bidra til å gi økt livskvalitet. Ledsagerbevis må ikke komme i stedet for andre ordninger som for eksempel støttekontakt og avlastning.

Ordningen omfatter personer med funksjonshemming normalt av minst 2-3 års varighet. Kravet til varighet skal vurderes i det enkelte tilfelle.

Barn som er i en alder der det ikke er naturlig at de deltar i arrangement på egenhånd er ikke målgruppe for ordningen.

2. Nedsatt funksjonsevne og funksjonshemmende barrierer

Det er her lagt til grunn den definisjon som er brukt i Regjeringens handlingsplan for funksjonshemmede 1998 -2001 , og begrep slik de er brukt i NOU 22:2001 Fra bruker til borger.

3. Ledsagerbevis

Selve ledsagerbeviset er et kort med bilde, utstedt av bostedskommunen, som bekrefter at kortholder er avhengig av ledsager. Noen kan ha behov for mer enn en ledsager og dette må da føres opp på kortet.

Mot at den funksjonshemmede selv løser ordinær billett, får han/hun ta med seg ledsageren gratis der ledsagerbevis aksepteres. Det understrekes at "ordinær" billett er den til enhver tid gjeldende pris for en person. For en funksjonshemmet som er trygdet og har honnørkort, vil "ordinær" pris bety honnørpris på de steder som har innført honnørpris-ordningen.

Med deltakelse i offentlige kultur- og fritidsarrangementer regnes også deltakelse i frivillige lag og organisasjoner, eks. idrettslag (se punkt 7).

4. Søknad og tildeling

Ledsagerbevis utstedes gratis. Ordningen er tenkt å være en ordning som ikke krever mye administrasjon eller omfattende søknadsprosedyrer. Hvis en likevel mener det er behov for å innhente informasjon om personlige forhold må en sørge for at dette innhentes og bearbeides av personale som er underlagt taushetsplikt.

Utgangspunktet for å vurdere nedre alder på søker er hva vedkommende kunne ha deltatt i på egenhånd hvis vedkommende ikke hadde hatt nedsatt funksjonsevne. Det er viktig at ordningen bare blir tildelt målgruppen og ikke kommer i stedet for andre kommunale eller offentlige ordninger. Misbruk av ordningen vil undergrave ordningens aksept i samfunnet. Det foretas ingen økonomisk behovsprøving i forbindelse med søknaden og ordningen er ikke knyttet opp til om vedkommende er trygdet.

5. Ledsager

Den som er tildelt ledsagerbevis velger selv hvem han/hun vil bruke som ledsager fra gang til gang, f.eks. venn, familiemedlem, støttekontakt. For å kunne være ledsager, må vedkommende kunne yte den bistand korteier har behov for. Det anbefales en aldersgrense på 16 år. Å være ledsager er frivillig og skal ikke lønnes. Unntaket er hvis det for eksempel er støttekontakten som er ledsager og dette ligger innenfor avtalen som støttekontakt.

6. Gyldighet

Ordningen gjelder for personer med varig funksjonshemming. Det vil si at sykdomsperioder ikke kvalifiserer for ledsagerbevis. Som varig regnes funksjonshemming av minst 2-3 års varighet, men kravet til varighet kan ut fra bostedskommunens konkrete vurdering fravikes i det enkelte tilfelle. Svekket helsetilstand p.g.a. høy alder kvalifiserer ikke automatisk for ledsagerbevis. Ordningen skal forbeholdes mennesker som på grunn av funksjonsnedsettelse ikke kan delta i samfunnet uten å ha med seg ledsager. For å få tildelt ledsagerbevis må det foreligge et åpenbart behov for bistand for å kunne delta på offentlige kultur- og fritidsarrangementer samt benytte offentlige transportmidler.

Brukeren må være registrert i folkeregisteret i den respektive kommunen hvor det søkes om ledsagerbevis. Søknaden sendes kommunen og det er den enkelte kommune som bestemmer i hvilken etat søknaden skal behandles. Søknadsskjema fåes ved henvendelse til den enkelte kommune.

Det søkes på skjema som inneholder følgende opplysninger:

- navn, adresse, telefon
- bostedskommune
- fødselsdato
- passfoto
- type funksjonshemming (se punkt 5, første avsnitt)
- sted, dato og underskrift (evt. hjelpeverge)

Ledsagerbevis tildeles uavhengig av hvor ofte det er aktuelt å gjøre bruk av offentlige kultur- og fritidsarrangementer samt benytte offentlige transportmidler.

Ledsagerbeviset kan brukes alle steder som har akseptert ordningen og hvor inngangspenger kreves, uavhengig av kommune- og fylkesgrenser.

Kommuner og fylkeskommuner bør sette som krav at ordningen skal aksepteres ved alle fylkeskommunale og kommunale arrangementer og arrangementer hvor arrangøren mottar fylkeskommunal eller kommunal støtte for gjennomføring av arrangementet eller drift av foreningen (f.eks. i form av gratis husleie eller strøm).

Dette bør tas inn i alle kontrakter som inngås om leie av lokalene hvor allmennheten skal ha adgang.

Fylkeskommuner bør sette krav om at ledsagerbevis for funksjonshemmede skal aksepteres ved tildeling av konsesjon til transportselskap.

Ledsagerbeviset gir ikke fortrinn framfor det øvrige publikum, og man kan ikke kreve å komme inn hvis det er fullt. Billetter må forhåndsbestilles der dette er nødvendig, og det må da opplyses om at man skal ha med ledsager.

Ordningen skal ikke medføre noen særfordeler for ledsageren ut over at ledsageren f.eks. får overvære konserter, forestillinger o.l. der ledsagerens tilstedeværelse er nødvendig. Det må imidlertid ikke stilles så strenge krav ved praktiseringen at ledsageren må forlate arrangementet i de perioder hvor ledsagerens bistand ikke er nødvendig. På den annen side kan ledsageren f.eks. ikke kreve kursbevis på et kurs selv om hans tilstedeværelse har vært påkrevet under hele kurset og ledsageren har kunnet følge kursvirksomheten. Likeså kan

ikke ledsagerbevis brukes dersom ledsageren f.eks. driver egentrening på et treningscenter i tillegg til å bistå den funksjonshemmede.

Vedtaket om å innvilge eller avslå søknad om ledsagerbevis blir å anse som et enkeltvedtak. Dette vedtaket kan i henhold til Forvaltningslovens § 28, 2. ledd påklages til det kommunale klageorgan.

8. Annet

Kortmal for ledsagerbevis og retningslinjene er lagt ut på hjemmesiden til Statens råd for funksjonshemmede (www.srff.no). Kommunen må selv sette inn sitt kommunevåpen, fylle ut og plastbelegge kortet. Malen og retningslinjene foreligger både på nynorsk og bokmål.

Informasjon

Kommunen informerer kommunens innbyggere, ansatte, arrangører av kultur- og fritidsarrangementer samt berørt helsepersonell om ordningen. Kommunen bør også informere og motivere andre instanser enn de kommunale til å akseptere ledsagerbevis, f. eks. private kinoer, andre kulturarrangører og foreninger. Symbolmerket bør brukes ved annonsering av det enkelte arrangement.

Som informasjon til bruker bør den enkelte kommune utarbeide en jevnlig oppdatert oversikt over hvilke steder/arrangementer som aksepterer ordningen, f.eks. kino, svømmehall, idrettslag, teater, museer, utstillinger, konserter, treningscentre. Slike oversikter kan med fordel flere kommuner/regioner samarbeide om.